

ΧΗΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

Διοικούσα Έπιτροπή:

Μ. Δέφνερ, Μ. Βαρνάβας, Θ. Γιαννακόπουλος, Π. Ζούκιος, Α. Βαζιριαντζίκη, Κ. Άσκητόπουλος, Α. Νικολάου

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟΝ ΧΗΜΕΙΟΝ ΚΑΙ Ο ΙΔΡΥΤΗΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΜΒΑΚΑΣ

Υπό Δρος ΙΩ. Δ. ΚΑΝΔΗΛΗ Χημικού

Κατά την εποχήν του «αίωνος του ατόμου», κατά την οποίαν έχει αποκορυφωθή το παγκόσιον ενδιαφέρον διά την έρευναν και τας προόδους της Χημείας, τεράστια δέ χρηματικά ποσά εις όλας τας Χώρας διατίθενται διά την ανάπτυξιν της έπιστήμης αυτής, είναι πραγματικώς άξιοπερίεργον πόσον καθυστερημένη είναι εν Έλλάδι ή προς την κατεύθυνσιν αυτήν κρατική μέριμνα. Καί μετά τον δεύτερον παγκόσιον πόλεμον, κατά τον όποιον ή Χημεία διά των άνακαλύψεών της ανέλαβε και κατευθύνει τας τύχας του κόσμου, έξακολουθει ή ίδια παραμέλησις τώνσυμπερασμάτων της έπιστήμης αυτής ως προς την έκμετάλλευσιν των πλουτοπαραγωγικών πόρων της Χώρας. Καί όχι μόνον καμμία ιδιαίτερα κρατική ένίσχυσις δέν παρέχεται χάριν της σχετικής έρεύνης, άλλ' αντιθέτως περικόπτονται και αί ελάχισται από πολλοδ καθιερωμένοι πιστώσεις, ό δέ μικρός αριθμός κρατικών χημικών περιορίζεται ακόμη περισσότερον.

Όταν λοιπόν παρά την τοιαύτην άλματικήν εξέλιξιν της Χημείας κατά την τελευταίαν 50ετίαν, ήτις έδωσε εις τον άνθρωπον την δύ-

ναμιν να ρυθμίξη αυτήν ταύτην την ίσορροπίαν του πλανήτου μας, έξακολουθοϋμεν εις την μακαρίαν αυτήν Χώραν να παρουσιαζώμεθα τόσον καθυστερημένοι, είναι κυριολεκτικώς έκπληκτική ή περίπτωση της πρό έξηκονταετίας ιδρύσεωςκρατικού άγορανομικού και έρευνητικού Χημείου εις την τότε Τουρκοκρατούμενην ακόμη Κρήτην.

Πιστεύω ότι ή μελέτη της ιστορικής εξέλιξεως των έπισημονικών και επαγγελματικών άγώνων έκάστου κλάδου παρέχει πολύτιμα διδάγματα εις τους μεταγενεστέρους, τους διαχειριζόμενους τας συγχρόνους προσπάθειας και επιδιώξεις του. Διά τοϋτο έθεώρησα σκόπιμον ν' άπασχολήσω τας στήλας των «Χημικών Χρονικών» με τδ ιστορικόν της ιδρύσεως του πρώτου έλληνικού κρατικού Χημείου και τον άνθρωπον και άκούρα-

στον έπιστήμονα εις τον ένθουσιασμόν και την εργατικότητα του όποιου όφείλεται ή πρωτοποριακή αυτή προσπάθεια.

Διότι εάν ή άρτισύστατος Κρητική Πολιτεία από του 1896, δηλ. ακόμη επί τουρκικής διοικήσεως, απέκτησε Χημείον διά την έρευναν και τον άγορανομικόν έλεγchon και προηγήθη

Ο ιδρυτής του Κρατικού Χημείου Χανίων Ιωάννης Βαμβακάς κατά πρόσφατον προσωπογράφον του.

ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς κατὰ 12 καὶ πλέον ἔτη τοῦ ἐλευθέρου ἑλληνικοῦ Κράτους, τοῦτο ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν χημικὸν κ. Ἰωάννην Βαμβακᾶν τὸν ὁποῖον εἶχε τὴν τύχην νὰ συγκαταλέγῃ μεταξὺ τῶν τέκνων τῆς.

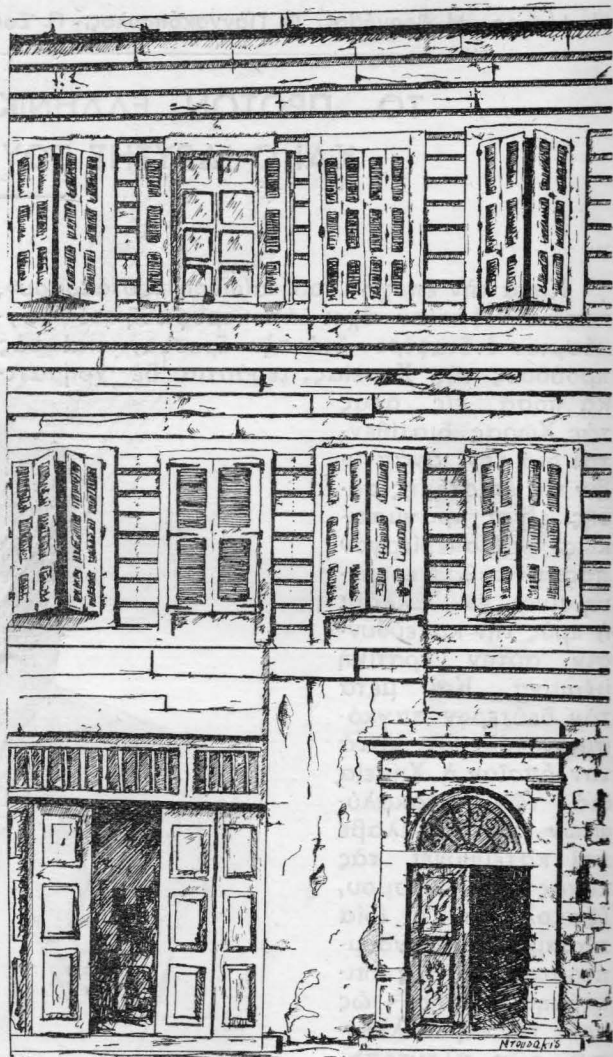
Ὁ κ. Βαμβακᾶς ἐπὶ μίαν ὀλόκληρον πεντηκονταετίαν εἰργάσθη μὲ τὸν αὐτὸν πάντοτε ἐνθουσιασμόν καὶ ἐργατικότητα, μὲ τὴν ζωικότητα τῆς πρώτης ἡμέρας, εἰς τὴν ἔρευαν καὶ τὰς ἐφαρμογὰς τῆς χημείας, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας κοινωνικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς ἐκδηλώσεις. Τώρα ἔχει τὴν τύχην, ἀνθηρότατος παρὰ τὰ 84 ἔτη τῆς ἡλικίας του, ἐγκατεστημένος πάντοτε εἰς τὴν γενέτειραν, τὰ Χανιά, νὰ ζῆ μὲ τὰς ἀναμνήσεις του καὶ νὰ παρακολουθῆ μὲ ἐνδιαφέρον τὸ ἔργον τῶν διαδόχων του, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ υἱὸς του, ὁ κ. Νικόλ. Βαμβακᾶς, ὁ ὁποῖος κατέχει σήμερον τὴν θέσιν τοῦ προϊσταμένου τοῦ Κρατικοῦ Χημείου—τοῦ ἰδίου Χημείου τὸ ὁποῖον ὁ πατὴρ του πρώτος ἴδρυσεν.

Δι' αὐτὸ ὅταν πρὸ μηνῶν εὐρέθην εἰς τὴν Κρήτην ἐθεώρησα ὑποχρέωσίν μου νὰ κάμω μίαν ἐπίσκεψιν καὶ νὰ γνωρίσω προσωπικῶς τὴν ἱστορικὴν αὐτὴν φυσιογνωμίαν τοῦ κλάδου μας, διὰ νὰ ἀκούσω ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ἰδίου τοῦ κ. Βαμβακᾶ τὴν ἱστορίαν τοῦ Χημείου τῆς Κρήτης. Καὶ νὰ τὸν διαβεβαιώσω μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν ὅτι ἡμεῖς οἱ μεταγενέστεροι, ὅσοι εἰργάσθημεν ἐπίσης σκληρὰ καὶ ἐπολεμήσαμεν εἰς ἄλλην ἐποχὴν καὶ μὲ ἄλλα μέσα διὰ τὴν ἐξύψωσιν τοῦ κλάδου καὶ τὴν ἐπωφελῆ χρησιμοποίησιν τῶν διδασμάτων τῆς ἐπιστήμης μας, δὲν ξεχνοῦμε τοὺς πρωτοπόρους συναδέλφους, οἱ ὁποῖοι ὑπὸ ἀπείρως δυσκολωτέρας συνθήκας καὶ εἰς τὸ κατ' ἐξοχὴν στενὸν πλαίσιον τῆς ἐποχῆς τῶν τόσο πολλὰ προσέφεραν καὶ ἐπέτυχαν.

Ἀλλὰ πρῶτα ἄς σκιαγραφήσωμεν τὸν ἄνθρωπον. Ὁ κ. Βαμβακᾶς ἐγεννήθη εἰς τὰ Χανιά τὸ 1870 καὶ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἐδιδάχθη εἰς τὴν Κρήτην. Τὸ 1888 ἐνεγράφη εἰς τὸ Φυσικομαθηματικὸν Τμήμα τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τῆς ὁποίας ἔλαβε τὸ διδακτορικὸν δίπλωμα κατὰ τὸν Μάρτιον τοῦ 1892. Κατὰ τὰς σπουδὰς του ἐνδιεφέρθη ἰδιαιτέρως διὰ τὴν Χημείαν εἰς τὴν ὁποίαν καὶ εἰδικεύθη. Ἀπὸ τὰ φοιτητικὰ ἀκόμη θρανία τὸ ὄνειρόν του ἦτο νὰ ἐργασθῆ εἰς τὴν γενέτειραν ὡς χημικός, ἢ ἄμεσος ὅμως, μετὰ τὴν ἀποφοίτησιν, ἐγκατάστασις του ἐν Κρήτῃ ὑπὸ τὸ τυραννικὸν καθεστῶς τοῦ τότε Τούρκου Γεν. Διοικητοῦ Μαχμουτ-Πασσᾶ δὲν ἦτο δυνατὴ. Δι' αὐτὸ ἤρχισε τὸ στάδιόν του ὡς ἑλληνοδιδάσκαλος ἀρχικῶς εἰς Γαργαλιάνους καὶ κατόπιν εἰς τὸν Ἄνω Βόλον.

Εἰς τὴν Κρήτην ἐπανῆλθε κατὰ τὸ 1894, ὅτε τὴν διοίκησιν ἀνέλαβεν ὁ σοφὸς Ἑλληνας Ἀλέξανδρος Καραθεοδωρῆ-Πασσᾶς. Πλήρης ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐνεργητικότητος ὑπὲρ τῆς

ἰδέας τὴν ὁποίαν εἶχε τάξει ὡς σκοπὸν τῆς ζωῆς του ἤρχισε ἀμέσως τὸν ἀγῶνα ἀρχικῶς διὰ νὰ καταστήσῃ γνωστὴν εἰς τὸ περιβάλλον του τὴν πρωτοφανῆ διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐπιστήμην τὴν λεγομένην χημείαν. Προσεπάθη νὰ διδάξῃ τὴν ὑπὲρ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου προστασίαν τὴν ὁποίαν παρεῖχεν ὁ ἔλεγχος καὶ ἡ χημικὴ ἔρευνα. Νὰ γνωρίσῃ τὸν χημικὸν ζυγὸν

Τὸ κτίριον τῆς Δημαρχίας Χανίων ἐπὶ τουρκικῆς διοικήσεως εἰς ἓν δωμάτιον τοῦ ὁποίου ἐγκατεστάθη τὸ πρῶτον, κατὰ τὸ 1896, τὸ ἀρτιούστατον Δημόσιον Χημείον. Τὸ δωμάτιον ἀντιστοιχεῖ εἰς τὰ δύο πρὸς τὰ ἀριστερὰ παράθυρα τοῦ τελευταίου ὀρόφου.

καὶ τὰ λεπτεπίλεπτα καὶ εὐθραυστα ὄργανα καὶ συσκευὰς εἰς Χώραν καὶ ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν μόνον Νόμον ἀποτελοῦσε ἡ «κάμα», ὁ ἱερός διὰ κάθε Κρητικὸν «μπασαλῆς», τὸν ὁποῖον πᾶς πολίτης ἀπαραιτήτως ἔφερε εἰς τὴν ζώνην του καὶ ἐχειρίζετο ἐλευθέρως κατὰ τὴν ἰδικὴν του προσωπικὴν κρίσιν ὡς μόνον μέσον ἐλέγχου καὶ κυρώσεως.

Ἄλλά, νομίζω ὅτι προτιμότερον εἶναι νὰ μεταφέρω τοὺς ἀναγνώστας μου εἰς τὴν παρωχημένην ἐκείνην ἐποχὴν διὰ τῆς ἀφηγήσεως, τὴν ὁποίαν ἐπὶ λέξει ἐτήρησα, τοῦ ἰδίου τοῦ κ. Βαμβακᾶ :

«Ὅτε κατὰ τὸ 1894 ἐπανῆλθον εἰς Χανιά Κρήτης, ἔταξα σκοπὸν τῆς ζωῆς μου τὴν ἴδρυσιν καὶ λειτουργίαν Χημικοῦ Ἐργαστηρίου ἐξυπηρετοῦντος κυρίως τὴν Δημοσίαν Ὑγείαν καὶ δὴ τὴν καταπολέμησιν καὶ ἐξοβελισμόν τῶν ἐκ Γαλλίας εἰσαγομένων ἀλεύρων, τῶν προοριζομένων ἰδίᾳ διὰ τὴν κατανάλωσιν τῆς ὑπαίθρου χώρας καὶ τῶν πτωχοτέρων τάξεων τῆς πόλεως, ποιότητος δὲ ἀκαταλλήλου διὰ τὴν διατροφήν ἀνθρώπων. Τῶν ἀλεύρων αὐτῶν τῶν κατασκευαζομένων ὑπὸ τῶν ἀλευρομύλων τῆς Μασσαλίας καὶ προοριζομένων διὰ τὰς ἀγελάδας τῆς Ἑλβετίας καὶ διὰ τὰ κτήνη τῆς Ἀλγερίας, Τυνιδος καὶ Μαρόκου.

»Ἐπειδὴ δὲ οὐδεμία ἄλλοθεν βοήθεια διαφαίνεται πούθεν ἂν συντρέχουσα τὴν πιθανὴν ἴδρυσιν Χημικοῦ Ἐργαστηρίου, ὅσον προχείρου καὶ περιορισμένης δράσεως καὶ ἂν προεβλέπετο, κατέφυγον εἰς τὴν δημοσιογραφίαν ὡς διαφωτιστικὸν μέσου τοῦ σκοποῦ μου. Ἐπρεπε νὰ μάθῃ ὁ κόσμος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐφιλοδόξουν νὰ δημιουργήσω Χημεῖον, τί ἐσήμαινεν ἡ λέξις Χημεία, λέξις τὴν ὁποίαν πρώτην φοράν ἤκουον οἱ ἀναγνώσται μου τῆς πόλεως Χανίων, ἥτις ἀλλαχοῦ ἦτο τόσο γνωστή.

»Εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν ἐξεδίδετο τότε ἑβδομαδιαία πολιτικὴ ἐφημερίς, ἡ «Μεσόγειος», ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Παπαδάκη, ὅστις λίαν φιλοτίμως μοι παρεχώρησε τὰς στήλας τῆς. Διὰ τὴν ἐπιδίωξιν τοῦ σκοποῦ μου ἔγραψον λοιπὸν ἄρθρα. Ἡ πρωτότυπος ἐκείνη ἀρθρογραφία διὰ τὴν πόλιν τῶν Χανίων, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν τοῦ τότε Γεν. Διοικητοῦ Κρήτης Ἀλεξάνδρου Καραθεοδωρῆ - Πασσᾶ, ἀνθρώπου ἀληθῶς σοφοῦ καὶ πολυτίμου, καλοῦ δὲ Χριστιανοῦ. Καὶ μίαν ἡμέραν μὲ ἐκάλεσε εἰς τὸ Διοικητήριον καὶ μὲ ἠρώτησεν ἂν ἐγὼ ἔγραψον τὰ ἄρθρα ἐκεῖνα εἰς τὴν ἐφημερίδα «Μεσόγειος» καὶ τί σκοπὸν ἐπεδίωκον διὰ τῆς ἀρθρογραφίας ἐκείνης. Τοῦ ἐξέθηκα τοὺς λόγους τῶν δημοσιευμάτων μου καὶ τοῦ εἶπον ὅτι ἤθελον νὰ ἐργασθῶ διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς ποιότητος τῶν εἰσαγομένων ἀλεύρων καὶ ἄλλων τροφίμων, ἐν τέλει δὲ τοῦ ἐζήτησα τὴν ὑποστήριξιν τοῦ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ μου. «Ἄλλὰ πῶς νὰ γίνουν αὐτὰ — μοῦ ἀπήντησεν — εἰς τόπον ὁ ὁποῖος εἶναι τόσο καθυστερημένος ἀπὸ τὰς ἐπαναστάσεις, ὁ ὁποῖος ἔχει ἐπιστήμονας μετρομένους εἰς τὰ δάκτυλα τῆς μιᾶς χειρὸς καὶ ἀντιθέτως ἔχει τόσοσους πολιτικολόγους; Ἄλλ' ἂς εἶναι, πῆγαινε καὶ θὰ σκεφθῶ».

»Ὅταν, μετὰ τινὰ χρόνον, μὲ ἐκάλεσε ἐκ νέου μοῦ εἶπε μὲ ἓνα ὕφος πλήρες καλοκαγα-

θίας: Ξέρεις τί ἐσκέφθην; Ἐπειδὴ εἰς τὴν πόλιν μας καθυστερεῖ ἡ ἐπίβλεψις τῆς ὑγείας θὰ ὀρίσω μίαν ὑγειονομικὴν ἐπιτροπὴν ἀπὸ ἓνα Διοικητικὸν Σύμβουλον ὡς Πρόεδρον, ἀπὸ τὸν Διευθυντὴν τοῦ Στρατιωτικοῦ Νοσοκομείου, ἀντισυνταγματάρχην ἀνώτερον ὑγειονομικὸν ἱατρόν, καὶ ἑσένα, ὁ ὁποῖος θὰ κάνῃς τὸν χημικόν, ὡς μέλη. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιόν μου θὰ ἔχη τὴν ἀνωτάτην ἐποπτεῖαν τῆς ὑγείας τῆς πόλεως καὶ ἐκεῖ θὰ ὑπάγεται ἡ Ὑγειονομικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς ὁποίας θὰ μετέχῃς καὶ ἐσὺ καὶ ἥτις οὕτω θὰ θεωρητῆ ἐξάρτημα τοῦ Διοικ. Συμβουλίου μου. Ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ συνεδριάξῃ εἰς τὴν Δημαρχίαν καὶ θὰ πληρώνεται ἀπὸ τὴν

Ἀλέξανδρος Στεφάνου Καραθεοδωρῆ-Πασσᾶς (1833 — 1906), Ἕλλην τὸ γένος καὶ τὸ φρόνημα, Χριστιανὸς τὸ θρήσκευμα, νομικὸς, μαθηματικὸς καὶ συγγραφεὺς, διακεκριμένος ἀξιωματοῦχος τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας. Ἀνῆλθεν εἰς πλεῖστα ἀνώτατα ἀξιώματα διατελέσας Ἡγεμὼν τῆς Σάμου, Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Τουρκίας, ἀντιπροσωπεύσας αὐτὴν εἰς τὸ Βερολίνον Συνέδριον κλπ. Τὸ 1895 διωρίσθη Διοικητὴς τῆς Κρήτης ὅτε καὶ υἱοθέτησε τὴν ἴδρυσιν τοῦ Ἀγορανομικοῦ Χημείου. Οὕτω πρέπει νὰ θεωρητῆ ὡς ὁ πρῶτος ἀνώτατος λειτουργὸς ἐν Ἑλλάδι ὁ ἀναγνωρίσας καὶ εἰσαγαγὼν τὴν Χημεῖαν ὡς μέσον κρατικοῦ ἐλέγχου.

Δημαρχίαν, ἡ ὁποία θὰ σοῦ δώσῃ τὰ χρηματικὰ μέσα νὰ κάνῃς ἓνα πρόχειρον Χημεῖον καὶ θὰ σοῦ παραχωρήσῃ ἓν δωμάτιόν τῆς διὰ νὰ τὸ ἐγκαταστήσῃς. Θὰ ἐπιβλέπῃς τὰ εἰσαγόμενα τρόφιμα, ὡς γράφεις, ἀντὶ τοῦ ἱατροῦ τῆς Δημαρχίας, ὅστις τοῦ λοιποῦ θὰ περιορισθῇ εἰς τὰ καθαρῶς ἱατρικὰ του καθήκοντα. Εἶσαι εὐχαριστήμενος; μὲ ἠρώτησεν.

»Ἐφυγον κατενθουσιασμένος ἀντιληφθεὶς ὅτι κι' ἐκεῖνος, ὁ ἐξαιρετος ἀνὴρ, ὁ Ἀλέξανδρος Καραθεοδωρῆς, ἦτο ἐπίσης πολὺ εὐχαριστήμενος διὰ τὴν ἀπόφασίν του.

»Οὕτω καὶ ἐγένετο. Ἐγκατεστάθην εἰς τὴν

Δημαρχίαν, συνεργαζόμενος με τον Τουρκον στρατιωτικόν Ιατρόν. Παρήγγειλα εις την Γερμανίαν τ' απαραίτητα χημικά όργανα και προϊόντα άξι(ας 30 χρυσών είκοσοφράγκων και ήρχισα πλέον έργαζόμενος ως χημικός με όρεξιν και ζέσιν. Άλλ' ό Ιατρός της Δημαρχίας, από τον όποιον άφηρέθη ή ύπηρεσία της έξετάσεως των τροφίμων, χολωθείς έναντιον μου, ήρχισεν ραδιουργών, προσεταιρισθείς δέ τον Τουρκον Δήμαρχον μου έκήρυξεν άνοικτόν πόλεμον. Ό Δήμαρχος διαρκώς μου παρενέβαλλεν έμπόδια εις την έργασίαν μου. Ούτω συνεχώς έπάλαιον κατά των δύο αύτων, αλλά μετ' άδιαφορίας, διότι εύρισκόμην υπό την προστασίαν του Καραθεοδωρή-Πασσά και μετά την άποχώρησίν του, υπό την προστασίαν του διαδόχου του Τουρχάν-Πασσά. Αί έργασίαι του δημαρχιακού χημείου συνεχίσθησαν ούτω μέχρι του Ίανουαρίου του 1897, ότε αί καταστροφαι της πόλεως των Χανίων προεκάλεσαν τό κλείσιμον αύτου και την φυγήν μου διά τας Άθήνας.

»Μετά την κάθοδον του Πρίγκηπος Γεωργίου της Ελλάδος, ως Άρμοστού των προστατίδων δυνάμεων έν Κρήτη και την έπελθούσαν ειρήνευσιν κατά την 9ην Δεκεμβρίου 1899, συνέλεξα και έγώ τὰ λείψανα του δημαρχιακού Χημείου και ήρχισα νέους άγώνας διά την ίδρυσιν, υπό της Κρητικής Πολιτείας πλέον, Χημικού Έργαστηρίου. Άλλά την φοράν αύτην ό άγών δέν ήτο τόσο εύκολος διότι δέν ύπήρχεν ό άνθρωπος του άναστήματος του Καραθεοδωρή-Πασσά. Είχον άπέναντί μου άντι ενός πέντε Ήγεμονικούς Συμβούλους, έκ των όποιων οί τέσσαρες δικηγόροι και μεταξύ των όποιων έπεκράτει ή σκοπιμότης και ό έγωϊσμός με άποτέλεσμα τον διαρκή άνταγωνισμόν εις κάθε των πρᾶξιν. Κατέφυγον και πάλιν εις την δημοσιογραφίαν. Εύτυχώς έξεδίδετο άκόμη ή έφημερίς «Μεσόγειος» με τό νέον όνομα «Λευκά Όρη». Έγραφα λοιπόν. Υπέβαλα συγχρόνως μακρόν υπόμνημα εις τον Άρμοστήν των δυνάμεων περί της ανάγκης ίδρύσεως Χημικού Έργαστηρίου της Κρητικής Πολιτείας και παραλλήλως άλλο υπόμνημα εις την Νομαρχίαν Χανίων. Έν τῷ μεταξύ ένήργουν και παρά τοίς Συμβούλοις του Ήγεμόνος. Οί άγώνες

αύτοι διήρκεσαν από του Δεκεμβρίου του 1898 μέχρι του Μαρτίου 1900, όποτε μετά πολλὰς μεταπτώσεις από προσδοκιών εις άπογοητεύσεις, έξημοσιεύθη τέλος ό ύπ' αριθ. 143 Νόμος της Κρητικής Πολιτείας, είσηγουμένου του επί των Έσωτερικών Συμβούλου άειμνήστου Μανούσου Κουνδούρου, όστις είχεν ένστερνισθή τό ζήτημα και ό όποιος κατ' άκολουθίαν πρέπει νά θεωρηται ό πραγματικός ίδρυτής του πρώτου Κρατικού Χημείου της Κρήτης.

»Τόν Άπρίλιον του 1900 ανέλαβον έπισήμως ως χημικός της Κρητικής Πολιτείας με την έντολήν νά καταρτίσω τό Χημείον της έντός του ήμίσεος Ισογείου οικήματος εις τό όποιον έστεγάζετο προηγουμένως ή Τουρκική Χωροφυλακή της Διοικήσεως*.

»Τὰ πρώτα χρόνια του Κρατικού αύτου Χημείου(1900—1908) ύπήρξαν μαρτυρικά. Ήγωνιζόμην σκληρά διά την οργάνωσιν του νέου Έργαστηρίου, διά την έπιβολήν της ύπάρξεώς του, διά την άναγνώρισιν του άτομου μου ως χημικού, έναντίον της άντιδράσεως πολλών κρατικών οργάνων, έναντίον της άντιδράσεως των εισαγωγών και πωλητών τροφίμων έκ του έξωτερικού, έναντίον της άντιδράσεως των προξένων ίδιας Γαλλίας και Αυστρίας και τέλος της άντιδράσεως της Άνωτάτης Ύγειονομικής Έπιτροπής. Οί πρόξενοι ήμφεσβήτουν τό όρθόν των

Τό έσωτερικόν του Κρατικού Χημείου της Κρητικής Πολιτείας κατά τους πρώτους χρόνους της λειτουργίας του και ό κ. Ίωάννης Βαμβακάς έργαζόμενος. Σχεδιαγράφημα κατά φωτογραφίαν της έποχής εκείνης.

* Άρχικῶς τό Χημείον έστεγάσθη εις την οίκίαν του κ. Βαμβακά χρησιμοποιουμένης ως έργαστηρίου της κουζίνας. Μετά τινος μήνας παρεχωρήθη μέρος του οικήματος της Κρητικής Χωροφυλακής ήτοι έν δωμάτιον και ή. κουζίνα ήτις μετεσκευάσθη προχείρως εις έργαστήριον. Βραδύτερον, μετά την ματαιωθεισαν άπόπειραν του Συμβούλου Άριστείδη Κριάρη διά την άνέγερσιν ειδικού κτιρίου, μετεφέρθη τό Χημείον εις έν μικρόν οικόδομημα προοριζόμενον υπό της Τουρκικής Κυβερνήσεως διά μαγειρείον του Στρατιωτικού Νοσοκομείου, τό όποιον επί Κρητικής Πολιτείας ήλλαξε προορισμόν και έχρησιμοποιήθη ως γραφεία της Διοικήσεως. Εις τό μικρόν αυτό κτίριον παρέμεινεν επί μίαν είκοσιπενταετίαν, ήτοι μέχρι της διαταχθείσης, διά λόγους έξωραϊσμού της πλατείας του Διοικητηρίου, καταδαφίσεώς του. Τότε μετεφέρθη εις δύο δωμάτια του Τελωνείου Χανίων, όπου και παρέμεινε μέχρι του 1941, ότε και κατεστράφη ολοσχερώς υπό γερμανικής βόμβας κατά την διάρκειαν των έπιχειρήσεων καταλήψεως της Κρήτης.

ἀναλύσεων μου καὶ ἠπείλουν ἀποκλεισμούς ἀναλόγων κρητικῶν προϊόντων εἰς τὰς χώρας τῶν, ἐνῶ ἐπίσης ἡ Ὑγειον. Ἐπιτροπὴ ἐχαρκτηρίζε τὰ πορίσματα τοῦ Χημείου ὡς σφαλερά. Μόλις μετὰ ὀκταετῆ ἀγῶνα ἠδυνήθη τέλος τὸ Χημεῖον νὰ ἐργάζεται ἀνενόχλητον, χωρὶς στενοχωρίας, χωρὶς πιέσεις ἐξωτερικὰς, δυσφημίσεις καὶ συκοφαντίας, χωρὶς ἐπανεξετάσεις τῶν ἀναλυτικῶν του ἀποτελεσμάτων, ὡς πολλάκις ἐγένετο διὰ τοῦ Φαρμακευτικοῦ Χημείου Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ Δαμβέργη.

»Ἀλλὰ ἐκτὸς ἀπὸ τὰς ἐπιβουλὰς αὐτάς, ἐχθρότητας καὶ συκοφαντίας πρέπει νὰ προσθέσῃτε τὸν κάματον διὰ μελέτας, προσφυγὰς εἰς ξένα συγγράμματα καὶ ξένα ἐπιστημονικὰ κέντρα. Οὐδὲν σχετικὸν ἑλληνικὸν σύγγραμμα ὑπῆρχε τότε καὶ οὐδεμία συστηματικὴ μελέτη ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων εἶχε γίνεαι ἀκόμη. Ἐπρεπε, λοιπόν, διαρκῶς νὰ μελετῶ, νυχθημερόν, τὴν ξένην χημικὴν βιβλιογραφίαν καὶ παραλλήλως νὰ πειραματίζωμαι ὑπὸ τὴν πίεσιν καὶ τὸν φόρτον τῆς ὀγκώδους τρεχούσης ὑπηρεσίας. Αἱ ἀναλυτικαὶ γνώσεις τὰς ὁποίας εἶχον ἀποκομίσει κατὰ τὰ φοιτητικὰ ἔτη 1890—92 ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ ἀειμνήστου καθηγητοῦ μου Ἀν. Χρηστομάνου δὲν ἦσαν ἐπαρκεῖς διὰ τοιοῦτον πολυσχιδῆς ἔργον. Εἰργαζόμεν ὑποκείμενος εἰς μίαν μικρὰν καὶ πρωτόγονον Χώραν χωρὶς ἐπαρκῆ τεχνικὰ μέσα, χωρὶς ἄλλον βοηθόν, χωρὶς ἐπαρκῆ συγγράμματα, χωρὶς νὰ εἶναι δυνατὸν ν' ἀνταλλάξω ποτε μίαν σκέψιν μου μετ' ἄλλον τινὰ πλέον ἐμοῦ πεπειραμένον συνάδελφον. Ἐζησα μίαν πραγματικὴν κόλασιν. Ἀλλὰ, ἐπὶ τέλος, μετὰ ἀγῶνα ἐτῶν ἐπεβλήθημεν.

»Τὸ Χημεῖον τῆς Κρήτης ὡς ἀνεξάρτητον ἐσταδιοδρόμησεν μέχρι τοῦ 1915, ὅτε συνεχωνεύθη μετὰ τοῦ Χημικοῦ Ἐργαστηρίου τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ὡς παράρτημα αὐτοῦ. Τοῦτο βραδύτερον μετωνομάσθη εἰς Γεν. Χημεῖον τοῦ Κράτους.»

Καὶ αὐτὰ ὡς πρὸς τὸ ἱστορικὸν τῆς ἰδρύσεως καὶ τοὺς πρώτους χρόνους λειτουργίας τοῦ Κρατικοῦ Χημείου Κρήτης. Ἀξίζει ὅμως ἀκόμη νὰ ἐξαρθῇ, ἐπὶ πλέον τῶν ἀνωτέρω καὶ ἡ ἀξιόλογος ἐπιστημονικὴ δρᾶσις τοῦ Χημείου αὐτοῦ, δηλ. ἡ δρᾶσις προσωπικῶς τοῦ κ. Ι. Βαμβακᾶ, ὅστις μόνος καὶ ἀβοήθητος εἰργάσθη ἐν αὐτῷ ἐπὶ μακρὰ ἔτη. Διότι δὲν περιωρίσθη μόνον εἰς τὸν στενὸν ἀγορανομικὸν ἔλεγ-

χον τῶν τροφίμων, ἀλλὰ ἐπεξετάθη καὶ εἰς τὴν συστηματικὴν ἀναλυτικὴν ἔρευναν πλείστων ὄσων ἑλληνικῶν προϊόντων.

Τὸ 1913 ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Βαμβακᾶ εἰς ὀγκώδη τόμον τὰ μέχρι τότε πεπραγμένα τοῦ Χημείου του. Ὅταν ξεφυλλίξῃ κανεὶς τὸ σύγγραμμα αὐτὸ εἰς τὸ ὅποιον βῆμα πρὸς βῆμα ἐκτίθενται καὶ ἀπὸ ἐπιστημονικῆς καὶ ἀπὸ διοικητικῆς πλευρᾶς αἱ προσπάθειαι τοῦ πρώτου αὐτοῦ Χημείου καταλαμβάνεται ἀπὸ θαυμασμὸν καὶ συγκίνησιν διὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν ἐκτελεσθεισῶν ἀναλύσεων καὶ ἔρευνῶν. Εἶναι ἀληθῶς ἱστορικῆς σημασίας διὰ τὸν κλάδον μας τὸ βιβλίον αὐτὸ καὶ ἀκόμη μᾶς παρέχει πολὺτιμα διδάγματα. Ὅσοι τυχὸν χαρακτηρίσουν ὡς γνωστὰ καὶ τετριμμένα ἢ ἴσως καὶ καθυστερημένα πολλὰ ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ ἀναγραφόμενων ἄς μὴ σπεύσουν νὰ διατυπώσουν τὴν σκέψιν αὐτὴν. Ἄς προσπαθῆσιν νὰ ὀπισθοδρομήσουν κατὰ 50 ἔτη, νὰ ἀναπαραστήσουν—ἐὰν ἠμπορέσουν νὰ τὸ ἐπιτύχουν—μὲ ὄλην τὴν ἀκρίβειαν, τὴν ἐποχὴν, τὰς ἀντιλήψεις, τὸ περιβάλλον, τὰ ἀνεπαρκέστατα τεχνικὰ μέσα, τὴν ἀνυπαρξίαν βιβλιογραφίας, τὰς παρεξηγήσεις, τὰ ἐμπόδια, τὴν κακοπιστίαν καὶ τόσα ἄλλα καὶ τότε εἶμαι βέβαιος θὰ συμφωνήσουν μαζύ μου ἐπὶ τοῦ πόσον ἀξιοσέβαστον καὶ ὀγκῶδες εἶναι τὸ ἔργον τοῦ Χημείου τῆς Κρήτης. Φοβοῦμαι ὅτι μίαι τοιαύτη δικαία ἐκτίμησις τῆς ἐργασίας καὶ συγκρίσις τοῦ παρελθόντος δὲν θὰ εἶναι πάντοτε πολὺ κολακευτικὴ ὑπὲρ τοῦ παρόντος.

Ὁ κ. Βαμβακᾶς ἐδημοσίευσεν ἐπίσης, πέραν τῶν ἐν τῷ ἀνωτέρῳ τῷ μῶ περιλαμβανόμενων, εἰς ξένα περιοδικὰ καὶ εἰς τὸν ἡμερήσιον καὶ περιοδικὸν ἑλληνικὸν τύπον, πολυαριθμοὺς μελέτας τοῦ ἐπὶ διαφόρων θεμάτων. Ἐπίσης πολυσχιδῆς καὶ πολυπράγμων ἀνεμίχθη καὶ εἰς τοὺς πολιτικοὺς ἀγῶνας τῆς Κρήτης καὶ εἰς ἄλλας κοινωνικὰς ἐκδηλώσεις ἀρθρογραφῆσας ἐπὶ μακρὸν διὰ τοῦ τύπου. Ἡ τοιαύτη ὅμως δρᾶσις του ἐκφεύγει τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ παρόντος ἀρθροῦ.

Ἡμεῖς τοῦτο μόνον ἐπιθυμοῦμεν, ἐν καταλείδει, νὰ ἐξάρωμεν ὅτι ὁ ἐνθουσιασμὸς καὶ ἡ συστηματικὴ καὶ φιλόπονος ἐργασία ἐνὸς ἀνθρώπου, πάντοτε εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπερπηδήσῃ τὰ ἐμπόδια, ὅσονδῆποτε ἀνυπέβλητα καὶ ἐὰν θεωροῦνται. Ὅτι ὁ κ. Ι. Βαμβακᾶς, ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς, ἀποτελεῖ φωτεινὸν παράδειγμα διὰ τὸν κλάδον ἄξιον θαυμασμοῦ, ἐκτιμήσεως καὶ σεβασμοῦ.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΧΗΜΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

(Ιούνιος—Ιούλιος—Αύγουστος)

Το θέμα επί του οποίου ήσυχολήθη κυρίως το Συμβούλιον του Σ.Χ.Β. υπήρξε το της Συλλογικής Συμβάσεως. Η αναπτυχθείσα δραστηριότης συνίστατο εις επίσκεψεις και διαβήματα προς τον Υπουργόν Έργασίας, Υπουργόν Συντονισμού, Πολιτικών Γραφείων Πρωθυπουργού, Διευθυντάς των αρμοδίων Υπηρεσιών, δημοσιεύσεις διά του τύπου.

Η δικαία αξίωσις του Σύλλογου όπως έπικυρωθή ή ύπογραφεΐσα την 20-4-54 μετά του Συνδέσμου Βιομηχάνων Συλλογική Σύμβασις Έργασίας Χημικών δέν εδρεν άπήχησιν.

Η Γεν. Συνέλευσις των μελών του Σύλλογου συνελθοΐσα εις τό Άμφιθέατρον του Χημείου του Πανεπιστημίου υπήρξεν όγκώδης. Τό δικαιολογημένον ένδιαφέρον των συναδέλφων, έξεδηλώθη διά της άθρόας προσελεύσεως αύτων. Τής Συνελεύσεως πρόεδρος έξελέγη ό συνάδ. Μιχ. Γεωργαλάκης άλλοτε πρόεδρος του Σ.Χ.Β. και γραμματεΐς ό συνάδ. Σπ. Δάλμας. Μετά την έκθεσιν των πεπραγμένων του Δ. Σ. και την ανάπτυξιν του θέματος της Συλλογικής Συμβάσεως υπό του Γ. Γραμματέως Ά. Μελέκου και του Προέδρου Θ. Μαυρειδοπούλου, έλαβον τον λόγον οί συνάδελφοι Άνδρ. Μυλωνάς εκπρόσωπος των Χημικών Βορείου Ελλάδος, Π. Παπαδημητρίου εκπρόσωπος της Γεν. Συνομοσπονδίας Έργατοϋπαλλήλων Ελλάδος, Γ. Ζέππος αντιπρόσωπος του Σύλλογου παρά τῷ Ε.Κ.Α., οί συνάδ. Ν. Καρνής, Δ. Τσιρώνης, Άναστ. Δεληγιάννης, Άναστ. Κώνστας, Άνδρ. Σαργέντης, Ά. Μπακόλας, Γ. Γιαζιτζόγλου, Φ. Παρασκευουλάκος, Κ. Λιάτης, Σ. Δάλμας, Άντ. Νικολάου και άλλοι.

Τελικῶς ή Συνέλευσις έγκρίνει τάς ένεργείας του Δ. Σ. και καταρτίζει έπιτροπήν εκ των συναδ. 1) Μ. Γεωργαλάκη Προέδρου Γ. Σ. 2) Άν. Κώνστα Άντιδρου Ε.Ε.Χ., 3) Άνδρ. Μυλωνά, 4) Ν. Καρνή, 5) Γ. Τσιρώνη ήτις έν συνεργασία με τό Δ. Σ. συνιάξει ψήφισμα και έπίδωξη αυτό άρμοδίως.

Τό έγκριθέν υπό της Συνελεύσεως ψήφισμα έχει ως άκολούθως :

ΨΗΦΙΣΜΑ

Η Γενική Συνέλευσις των μελών του Σύλλογου Χημικών Βιομηχανίας της 24ης Ιουνίου έ.έ. λαβοΐσα υπ' όψιν ότι δέν έπεκυρώθη άκόμη ή Συλλογική Σύμβασις Χημικών ή ύπογραφεΐσα την 20ην Άπριλίου έ.έ. μεταξΐ του Συνδέσμου Έλλήνων Βιομηχάνων και του Σύλλογου Χημικών Βιομηχανίας

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

1) Διαμαρτύρεται έντόνως έναντίον του Υπουργού Έργασίας άρνούμενου νά έπικυρώση την ύπογραφεΐσαν από διμήνου και πλέον σύμβασιν.

2) Δηλώνει δημοσία ότι ή Συλλογική Σύμβασις ύπεγράφη υπό των έπιστημόνων Χημικών Βιομηχανίας με πλήρη ύποχώρησιν των εις τάς δικαίας αξιώσεις των και εις έπίπεδα προταθέντα υπό του Συνδέσμου Βιομηχάνων.

3) Έπικαλείται την παρέμβασιν του Πρωθυπουργού προς έφαρμογήν των έξαγγελθέντων υπό του ίδιου την 16ην Φεβρουαρίου 1954 μέτρων ύπερ των έργαζομένων ήτοι της άρσεως της διατιμήσεως της έργασίας και της έπαναφοράς του θεσμού των έλευθέρων συλλογικών συμβάσεων βάσει των όποιων ύπεγράφη ή έν λόγω σύμβασις.

4) Έλπίζει ότι ή παρέμβασις του κ. Πρωθυπουργού προς έφαρμογήν της συμβάσεως δά ματαιώση τά άποφασισθέντα υπό της Γεν. Συνελεύσεως μέτρα διαμαρτυρίας έπανειλημμένων στάσεων έργασίας.

ΑΝΑΘΕΤΕΙ

Εις Έπιτροπήν την έπίδοσιν του παρόντος προς

- 1) Τήν Α. Μ. τον Βασιλέα.
- 2) Τόν Πρωθυπουργόν Στρατάρχην Άλέξανδρον Παπάγον.
- 3) Τόν Πρόεδρον της Βουλής
- 4) Τόν Υπουργόν του Συντονισμού
- 5) Τόν Υπουργόν Έργασίας
- 6) Τήν Γ.Σ.Ε.Ε.
- 7) Τό Ε.Κ.Α. και δημοσιέυσιν εις
- 8) Τόν ήμερήσιον Τύπον Άθηνών και Θεσσαλονίκης και τά περιοδικά Χημικά Χρονικά—Τεχνικά Χρονικά—Βιομηχανική Έπιθεώρησις

Έντολή της Γενικής Συνελεύσεως
Ο Πρόεδρος

Έκ των έκδηλώσεων αύτων του Σύλλογου Χημικών Βιομηχανίας και εις άπάντησιν των διαβημάτων του Διοικ. Συμβουλίου προέκυψε ή κάτωθι άπόφασις του Υπουργού Έργασίας, ρυθμίζουσα κατά τρόπον αυθαίρετον τούς μισθούς των χημικών, προκαλέσασα την δικαίαν όγανάκτησιν του χημικού κόσμου, δεδομένου ότι ουδείς χημικός διενόηθη ότι ή Κυβέρνησις διά του Υπουργού της Έργασίας, θα έμάραινε τάς έλπίδας άνωψώσεως του βιοτικού έπιπέδου, αί όποιαι έστηρίχθησαν εις την διακήρυξιν του Πρωθυπουργού Στρατάρχου Παπάγου της 16ης Φεβρουαρίου 1954.

Ός γνωστόν, ό Πρόεδρος της Κυβερνήσεως, έδήλωσεν τότε έπισήμως και μετά πολλής χαράς, ή όποια μετεδόθη εις τούς έργαζομένους ότι :

«Αΐρεται ή διατίμησις της έργασίας και έπαναφέρεται έν ισχύί ό θεσμός των έλευθέρων συλλογικών συμβάσεων. Η Κυβέρνησις, επί της τεραστίας σημασίας κοινωνικού θέματος, άποβλέπει εις την δι' έλευθέρων διαπραγματεύσεων ρύθμισιν των όρων της έργασίας κατά κλάδον ταχέως και άποτελεσματικῶς».

Άντ' αύτης όμως της ευχαρίστου προσδοκίας των έργαζομένων και μετά την έλευθέραν ύπογραφην συλλογ. συμβάσεως την 20-4-54 βάσει όρων προταθέντων υπό των εκπροσώπων των έργοδοτών βιομηχάνων, άπεχόντων σημαντικῶς των υπό του Σύλλογου Χημικών Βιομηχανίας προβληθέντων, μετά μύριας παρελκύσεις και ταλαιπωρίας, ίδού τό ύψος της έκτιμήσεως του κ. Υπουργού Έργασίας προς την έργασίαν του χημικού της Βιομηχανίας :

Αριθ. 27386/9/54

Έν Αθήναις τῆ 28—6—54

**«Περὶ καθορισμοῦ ἀποδοχῶν Ἐπιστημόνων
Χημικῶν Βιομηχανίας»**

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Σ

Ο

Ἰπουργοῦ Ἐργασίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει: 1) Τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ Ν.Δ. 2510/53. 2) Τὴν ὑπογραφεῖσαν ἀπὸ 20-4-54 Συλλογικὴν Σύμβασιν Ἐργασίας μεταξὺ τῶν ἐν προκειμένῳ ἐνδιαφερομένων ἐκατέρωθεν ὀργανώσεων, δι' ἧς ρυθμίζονται ὡς κάτωθι τὰ τῶν ἀποδοχῶν τῶν ἐν τῇ συμβάσει ταύτῃ ἀναφερομένων μισθωτῶν. 3) Τὴν ὅλως ἐξαιρετικὴν ἀνάγκην διὰ τὴν ἄμεσον θέσιν εἰς ἐφαρμογὴν τῶν ἐγκρινομένων ὄρων τῆς ἐν λόγῳ συμβάσεως πρὸς ἄρσιν τῶν ἐκ τῆς ὑφισταμένης πρὸ τῆς ὑπογραφῆς τῆς συμβάσεως συλλογικῆς διαφορᾶς ἀμφισβητήσεων καὶ ἐκκρεμοτήτων μέχρι νομοθετικῆς ρυθμίσεως τοῦ τρόπου θέσεως εἰς ἐφαρμογὴν τῶν ὑπογραφομένων συλλογικῶν συμβάσεων. 4) Σχετικὴν ἐγκριτικὴν ἀπόφασιν τῆς 5μελοῦς ἐξ Ἰπουργῶν Ἐπιτροπῆς ὑπ' ἀριθ. 28130/3-7-54.

Ἀποφασίζομεν

Καθορίζομεν τὰ κατώτατα ὄρια μηνιαίων μισθῶν τῶν Ἐπιστημόνων Χημικῶν Βιομηχανίας, κατ' ἄπασαν τὴν Χώραν ὡς ἀκολούθως:

1) Μέχρι συμπλ. ἐνὸς ἔτους ὑπηρεσ. δραχ. 1.170 μην	
Ἀπὸ τῆς συμπλ. 1—3 ἐτῶν	» » 1.300 »
» » » 3—5 » »	» » 1.430 »
» » » 5—7 » »	» » 1.560 »
» » » 7—9 » »	» » 1.690 »
» » » 9—11 » »	» » 1.820 »
» » » 11—14 » »	» » 1.950 »
» » » 15—17 » »	» » 2.080 »
» » » 17—20 » »	» » 2.340 »
» » » 20—23 » »	» » 2.600 »
» » » 23—25 » »	» » 2.860 »
» » » 25 » »	» » 3.250 »

2) Ὡς προὔπηρεσία νοεῖται ἡ παρ' οἰωδῆποτε ἐργοδότη φυσικῶ ἢ νομικῶ προσώπῳ ἢ καὶ ἐν ἰδίῳ χημικῶ ἐργαστηρίῳ, ἐπισημῶς λειτουργήσαντι, ἄσκησις τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ χημικοῦ, ἀποδεικνυομένη διὰ βεβαιώσεως τοῦ Ἐργοδότη θεωρουμένης ὅπως ἴσως ὑπὸ τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Χημικῶν.

3) Οἱ ὡς ἄνω μισθοὶ προσαυξάνονται λόγῳ ἐπιδόματος οἰκογενειακῶν βαρῶν, ἐκ 10% διὰ τὴν σύζυγον καὶ 5% δι' ἕκαστον καὶ μέχρι τριῶν, ἀνήλικον καὶ μὴ ἐργαζόμενον τέκνον.

4) Εἰς τοὺς ἐκ τῶν ἀνωτέρω μισθωτῶν ὑπηρετοῦντας κατὰ τὴν 9-4-53 ἐφ' ὅσον κατεβάλλοντο μηνιαίως

βασικοὶ μισθοὶ ἀνώτεροι τῶν ὡς ἄνω, βάσει τῶν ἐτῶν ὑπηρεσίας καθοριζομένων ἤδη, δικαιοῦνται ἐπὶ τῶν οὕτως ἠϋξημένων βασικῶν μισθῶν, αὐξήσεως κατὰ 25% μὲν διὰ τὸ μέχρι 1500 δραχμῶν τμῆμα μισθοῦ, κατὰ ποσοστὸν δὲ 20% διὰ τὸ τμῆμα ἀπὸ 1501—3000 δραχμῶν.

5) Εἰς τὴν ἀνωτέρω αὐξησιν συγχωνεύεται τὸ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1100/53 ἀποφάσεως ἡμῶν χορηγηθὲν προσωρινὸν ἐπίδομα ἀκριβείας ὡς τοῦτο μεταγενεστέρως ἠϋξήθη καὶ ἐνεσωματώθη εἰς τὸν μισθὸν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 27333/54 ὁμοίας.

Ἡ παρούσα, ἰσχύουσα ἀπὸ 1-4-54 θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

Ο Ἰπουργός
ΕΛ. ΓΟΝΗΣ

Ἐάν ἐξετασθῆ τὸ κλιμάκιον τῶν ὑπὸ τοῦ Ἰπουργοῦ Ἐργασίας θεσπισθεῶν ἀμοιβῶν τῶν χημικῶν Βιομηχανίας, ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰς ἀπὸ τοῦ 1949 ἰσχύουσας βάσει τῆς παλαιᾶς συλλογικῆς συμβάσεως, διαπιστοῦται ὅτι εἰς τὰ ἐπὶ πρῶτα κλιμάκια μισθῶν, ἀναγνωρίζεται αὐξήσις 30%. Ἀπὸ τοῦ κλιμακίου ὅμως τοῦ ἀντιστοιχοῦντος εἰς προὔπηρεσίαν 15 ἐτῶν καὶ ἄνω ἢ χορηγοῦμένη αὐξήσις περιορίζεται εἰς 15%. Διαπιστοῦται δηλαδὴ ἡ ἀντίληψις τοῦ ὑπολογίσαντος τὰ κλιμάκια ταῦτα, ὅτι δὲν θεωρεῖ τὸν παλαιὸν χημικὸν ἄξιον νὰ ἀμειφθῆ περισσότερο, ὅτε καὶ πείραν μεγαλύτεραν ἔχει καὶ ἀνάγκας δημιουργημένας λόγῳ οἰκογενειακῶν βαρῶν.

Τὸ Διοικητ. Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου, ἐζήτησε χωρὶς νὰ τὸ ἐπιτύχη ἀκόμη, ὅπως ἐπισκεφθῆ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, διὰ νὰ τοῦ ἐκθέσῃ τὴν κατάστασιν καὶ ἐπικαλεσθῆ τὴν ἀντίληψιν αὐτοῦ με σκοπὸν τὴν δικαιότεραν ρύθμισιν τοῦ ζητήματος τῶν ἀποδοχῶν μας. Ἐλπίζομεν ὅτι αἱ προσπάθειαι ἡμῶν θὰ δικαιωθοῦν, ἀφοῦ ὁ κλάδος τῶν χημικῶν τῆς Βιομηχανίας εἶναι ἐκ τῶν ἐλαχίστων τοῦ ὁποῦ τοῦ ὕψους τῶν ἀποδοχῶν εὐρίσκεται εἰς χαμηλοτάτην ἀντιστοιχίαν ἔναντι τοῦ τιμαριθμοῦ. Ἀκόμη καὶ τῶν ἀνεπαρκῶς ἀμειβομένων Δημοσίων ὑπαλλήλων οἱ μισθοὶ κυμαίνονται εἰς τιμαριθμικὸν ὕψος 400—470 ἐνφ τῶν Χημικῶν ἐν συγκρίσει με τοὺς προπολεμικοὺς διὰ συλλ. συμβάσεως μισθοῦς, δὲν ὑπερβαίνει τὸ 385.

Ἀπευθυνόμενοι πρὸς τοὺς συναδέλφους τῆς Βιομηχανίας μέλη καὶ μὴ τοῦ Συλλόγου, ἐπιθυμοῦμεν νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι τὸ ζήτημα τῶν ἀποδοχῶν μας παρακολουθεῖται ὑπὸ τῆς διοικήσεως μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης προσοχῆς καὶ ἐνδιαφέροντος. Παραλλήλως ὅμως ζητοῦμεν ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐργαζομένους εἰς τὴν Βιομηχανίαν συναδέλφους, ὅπως ἐκτελέσουν τὸ καθήκον των, τὸ ὁποῖον συνίσταται εἰς τὴν διατήρησιν τῆς στενῆς ἐπαφῆς μετὰ τῆς διοικήσεως.

Τὸ Διοικ. Συμβούλιον τοῦ Σ.Χ.Β.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ - ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Διεθνές συνέδριον Χημικών Βιομηχανίας. Τὸ Ἴνστιτούτον Χημικῶν Βιομηχανίας τῆς Ἀγγλίας ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τὴν Γραμματεία τῆς ἐπιτροπῆς παρακολουθήσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Παραγωγικότητος τῆς Organisation for European Economic Co-operation ὀργανώνει ἐν Λονδίῳ τὴν 22—25 Μαρτίου 1955 διάσκεψιν μετὰ θέμα: **Ἀπασχόλησις καὶ ἐκπαίδευσις τοῦ Χημικοῦ Βιομηχανίας ἐν Εὐρώπῃ.** Τὰ θέματα τῆς διασκέψεως περιορίζονται εἰς τὰ ἑξῆς κύρια σημεῖα: 1) Ἡ ἀνάγκη περισσοτέρων χημικῶν καὶ περισσοτέρων ἀντιστοίχων ἀνωτάτων σχολῶν. 2) Ἡ ἀνάγκη διὰ μεγαλυτέραν οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἐρευθῶν τῆς χημικῆς βιομηχανίας παρεχομένην εἰς διδακτικὰ ἰδρύματα καὶ εἰδικευμένα ἐργαστήρια ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους Κυβερνήσεων καὶ βιομηχανιῶν. 3) Ἡ ἀνάγκη εὐρυτέρας ἀναγνωρίσεως τοῦ ρόλου τῆς βιομηχανικῆς χημείας εἰς τὴν βιομηχανίαν τῆς σήμερον.

Ἡ διάσκεψις θὰ συγκροτηθῇ ἀπὸ ἐπισήμους ἐκπροσώπους τῶν κρατῶν μελῶν τῆς Ο.Ε.Ε.Κ. καὶ θὰ ἀσχοληθῇ ἐπὶ τριήμερον εἰς συζητήσεις καὶ ἐπὶ διήμερον εἰς ἐπισκέψεις σχολῶν, κρατικῶν ἐργαστηρίων καὶ βιομηχανιῶν. Διὰ περισσοτέρας πληροφορίας ὁ Σύλλογος Χημικῶν Βιομηχανίας τηρεῖ ἐπαφὴν μετὰ τῆς Βρετανικῆς Ὄργανώσεως φροντὶδι τοῦ συναδ. Γ. Κουμούλου, ὑψηγοῦ Ε.Μ.Π.

**

Ὁ νέος νόμος περὶ συλλογικῶν συμβάσεων

Παρά τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐργασίας κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἐψηφίσθη παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξουσιοδοτήσεως εἰς πρώτην ἀνάγνωσιν, ὁ νόμος περὶ Συλλογ. Συμβάσεων Ἐργασίας καὶ Ἐργ. Διαφορῶν τὸν ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις διὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ὑπέσχεθη κατὰ τὴν ἐξαγγελίαν τῶν φιλεργατικῶν μέτρων τῆς 16—2—54 ὅτε ἀκριβῶς τὸ τρέχον ἔτος ἀνεκλήθη ὡς ἔτος τῶν ἐργαζομένων. Διὰ τοῦ νέου τούτου νομοθετήματος καταργεῖται ὁ Νόμος 2053 καὶ θεσπίζονται διατάξεις, περιεχόμεναι εἰς τὴν προπολεμικῶς ἰσχύσαν νομοθεσίαν μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι συνιστῶνται διοικητικὰ δικαστήρια διαιτησίας καὶ συλλογικῶν διαφορῶν ἐργασίας, αἱ ἀποφάσεις τῶν ὁποίων ὑπόκεινται ὑπὸ τὴν κρίσιν καὶ ἐπικύρωσιν τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐργασίας.

**

Ὁ Καθηγητὴς Γαλανὸς εἰς Ἀμστερδαμ - Παρισίους. Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Χημικῶν καθηγητῆς κ. Σπ. Γαλανός, ἀνεχώρησε διὰ Ὀλλανδίαν καὶ Γαλλίαν, ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Χημικῶν εἰς τὰ ἐκεῖ συνερχόμενα διεθνή συνέδρια διατροφῆς ἐν Ἀμστερδαμ καὶ ἀπορρυπαντικῶν ὑλῶν ἐν Παρισίοις.

Διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ἡ ἑλληνικὴ ἐπιστῆμη καὶ ὁ κλάδος τῶν χημικῶν τῆς Ἑλλάδος, ἐκπροσωποῦνται εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν καὶ τὸ γεγονὸς τοῦτο χαιρετίζεται μετὰ ἰδιαιτέραν ἱκανοποίησιν ἀπὸ ὅλους τοὺς συναδέλφους.

**

Νομοθεσία καὶ ἀνεργία χημικῶν. Τὸ Δ. Σ. τῆς Ἐνώσεως περιορίζεται συνήθως εἰς τὴν κατὰ τὰς Γ.

Συνελεύσεις ἔκθεσιν τῶν πεπραγμένων καὶ συνεπῶς δὲν δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν ἐπὶ θεμάτων τῶν ὁποίων ἀγνοεῖται ἡ ἐξέλιξις. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ γενικὸν θέμα τῆς ἀσκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος παρουσιάζει ποικίλλαν μορφήν, περιοριζόμεθα εἰς τὸ νὰ διτηρήσωμεν τὸ θέμα, ἀναπτύσσοντες τὰς μορφὰς ὑπὸ τὰς ὁποίας ὑφίσταται καὶ ἐκδηλοῦται. Ἡ ἀνεργία ἢ ὁποία μαστίζει τὸν κλάδον, ὀφείλεται ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὸν δυσαναλόγως ὑπέρογκον ἀριθμὸν τῶν ἐξερχομένων διπλωματούχων χημικῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν πληθμελῆ νομοθεσίαν διὰ τῆς ὁποίας θεσπίζεται ἡ ὑποχρέωσις προσλήψεως χημικῶν εἰς τὰς βιομηχανίας. Παραλλήλως πρὸς τὴν προσπάθειαν ἐπεκτάσεως τοῦ Ν. 3518 χρειάζεται ἡ καταβολὴ ἐνεργειῶν διὰ τὴν διευρύνσιν τοῦ κύκλου ἀπασχολήσεως χημικῶν τόσο εἰς δημοσίας ὑπηρεσίας ὅσον καὶ εἰς διαφόρους ὀργανισμοὺς ὡς π.χ. τὸ Ι.Κ.Α.

Μεταφέρομεν τὴν πολλαπλῶς ἐκφραζομένην ἀπορίαν τῶν συναδέλφων διὰ τὸν ὀρισθέντα ἀριθμὸν τῶν εἰσακτέων εἰς τὴν Χημικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἄλλοτε εἰσήγοντο 25—30 νέοι φοιτητὰ καὶ ἐφέτος, δὲν γνωρίζομεν διατί, θὰ εἰσαχθῶν 60. Ἄλλοτε ἐγένετο διαφώτισις τοῦ κοινοῦ δι' ἀνακοινώσεων εἰς τὰς ἐφημερίδας, ἐνῶ σήμερον περιοριζόμεθα μόνον εἰς τὴν ζωντανὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνέργων συναδέλφων, ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ.

Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκόμη περιορισθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰσακτέων εἰς τὰς Χημικὰς Σχολὰς καὶ διευρυνθῇ ὁ κύκλος ἀπασχολήσεως χημικῶν, διὰ συμπληρώσεως καὶ ἐπεκτάσεως τῆς κειμένης νομοθεσίας, φρονοῦμεν ὅτι τὸ θέμα τῆς ἀνεργίας θὰ ἐξακολουθῇ νὰ ὑφίσταται.

Εἰς τὴν Γερμανίαν, χώραν κατ' ἐξοχὴν βιομηχανικήν, ἐπὶ πληθυσμοῦ 60 ἑκατομμ. οἱ χημικοὶ δὲν ὑπερβαίνουν τὰς 4.000 δηλ. ἀναλογία 70 χημικῶν εἰς τὸ ἑκατομμύριον κατοίκων. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ πληθυσμοῦ 7 ἑκατομμ. οἱ χημικοὶ εἶναι 1.700 ἢτοι 243 χημικοὶ δι' ἕκαστον ἑκατομμύριον κατοίκων.

Ἀπὸ τὰς θλιβεράς αὐτὰς διαπιστώσεις ἀνακύπτει τὸ συμπέρασμα ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ ἀναπτυχθῇ δραστηριότης ἐκ μέρους τῶν διοικούντων τὸν κλάδον μετὰ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ περιορισθῇ τὸ κακόν, τὸ ὁποῖον ἐν τούτοις δὲν πρόκειται νὰ ἐκλείψῃ.

Ταμεῖον Ε. Α. Χημικῶν. Εἶναι ἀνεξήγητος ἡ ἔλλειψις ἐνδιαφέροντος τῶν διοικούντων τὸν κλάδον διὰ τὸ Ταμεῖον μας. Κατὰ τὴν Γ. Συνέλευσιν τῆς 7-2-54 ὁ σεβαστὸς συνάδελφος Κ. Δόσιος καὶ ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ ΤΕΑΧ συνάδ. Ι. Κανδήλης, ἀνεφέρθησαν ἐν ἐκτάσει εἰς τὰ θέματα τὰ ἀφορῶντα τὸ Ταμεῖον ἀλλὰ δὲν ἐγένετο οὐδεμία ἐνέργεια ἀντιληπτή. Ἐνῶ διὰ τῶν ἀνακοινώσεων τοῦ τῶ Ταμεῖον μας πληροφορορεῖ ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν του, καὶ ὑπάρχει πληθὸς περιπτώσεων ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ ἔπρεπε νὰ ἐκδηλωθῇ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Κλάδου, ἐν τούτοις μόνον μίαν ἐκδήλωσιν ἐγένετο γνωστή: τὸ ἔγγραφο τοῦ Σ.Χ.Β. δι' οὗ ἐζητεῖτο ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν Ἐργασίας ἡ ἀνάκλησις τοῦ διορισμοῦ ὡς πρόεδρον ἐνὸς δικηγόρου καὶ διορισμὸς χημικοῦ. Ἐκ τῆς πλειάδος τῶν διακεκριμένων μελῶν τῆς Ε.Ε.Χ. καθηγητῶν καὶ ἀνωτ. δημοσίων λειτουργῶν.

Θ. Λ. Μ.